

Dolenje selce 18
8211 Dobrnič
info@zdeks.si

16. 01. 2026

Ekološko kmetijstvo je strateška razvojna perspektiva in ne sme postati kolateralna škoda predvolilnih bojev

Ekološko kmetijstvo v Sloveniji predstavlja pomembno razvojno perspektivo za ohranitev srednjih in malih kmetij, za živilsko-predelovalno panogo ter za razvoj podeželja. Ekološko kmetijstvo temelji na bistveno strožjih pravilih kot konvencionalno v skladu z EU in nacionalno zakonodajo. Ekološki pridelovalci ne uporabljamo lahko topnih mineralnih gnojil, pesticidov in fungicidov. Standardi dobrobiti živali so v ekološkem kmetijstvu veliko višji in uporabljamo lahko izključno ekološko krmo brez gensko spremenjenih organizmov. Takšen način kmetovanja zahteva več dela, več znanja in pogosto tudi večje stroške.

Ekološki sektor se razvija in postaja tudi vse bolj tržno zanimiv. Analiza trga iz leta 2022 je pokazala, da je na trgu z ekološkimi živil v Sloveniji delež slovenskih ekoloških živil še vedno nizek, okrog 30%, kar nakazuje na razvojni potencial tako v pridelavi kot v predelavi. Povpraševanje po ekoloških živilih, predvsem slovenskih, močno presega ponudbo. Slovenski prebivalci in potrošniki pričakujejo več cenovno dostopnih živil z manjšo uporabo FFSjev ter višjo ravniyo dobrobiti živali.

Leta 2024 je bilo v eko kontrolo vključenih 3.968 KMG, kar predstavlja 20,3 % rast površin od leta 2014. Med tem ko je v letu 2024 ekološko kmetovalo 7,9 % kmetij od vseh kmetij v primerjavi z letom 2014, ko je bil ta delež 4,6 %. Velikost ekoloških kmetij je višja od slovenskega povprečja, za ekološko kmetijstvo se tudi odloča vedno več mladih prevzemnikov in novih vstopnikov v kmetijstvo. Na ravninskih delih na primer tudi niso več izjeme ekološke kmetije, ki obdelujejo več kot 100 ha kmetijskih površin in dajejo na trg visoko kakovostne produkte. Inovativnost ekoloških kmetov, ki so uspešni, dokazujejo tudi številne nagrade in imenovanja, kot je inovativni evropski mladi kmet 2025.

Kar približno 80 % ekoloških kmetij deluje v gorsko-hribovskih območjih in na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost. Zato ni naključje, da so se tako številčno odzvale na razpis, ki je bil namenjen gorsko - hribovskim kmetijam.

Glede na tržni potencial in koristi, ki jih ekološko kmetijstvo predstavlja za Slovenijo, veliko zaskrbljenost vzbuja predlog, da bi se pri ponovnem razpisu za gorske kmetije točkovno izenačile ekološke in neekološke kmetije, kot da med njimi ni razlik. Izenačevanje pogojev bi poslalo nevarno sporočilo, da doslednost in dolgoročna skrb za okolje ter tržni potencial ekoloških kmetij niso prepoznani.

Koristi ekološkega kmetijstva namreč zahtevajo odgovorno delovanje in sodelovanje vseh deležnikov v vseh segmentih oskrbovalne verige s hrano, od podpore pri razvoju, pri investicijah, pri učinkovitem prenosu znanja, do podpore pri logistiki in trženju. Vlaganje v razvoj ekoloških kmetij in v trženje bo omogočilo, da se vzpostavijo verige tudi za ekološko meso in mleko. S tem bomo ekološki kmetje lahko prodali svoje izdelke po višjih cenah in ne kot konvencionalne. Brez tega bomo lahko samo opazovali, kako se ekološka živinoreja krči, namesto krepi in s tem tudi kmetijska politika odpoveduje pri svoji družbeni odgovornosti.

Posebej problematično je dejstvo, da je bil tudi razpis za naložbe v ekološke kmetije z rastlinsko pridelavo, močno podhranjen. Na voljo je bilo manj kot 3 milijone evrov, dejanske potrebe pa so presegle 9 milijonov evrov. Zaradi tega se številni ekološki kmetje na razpis sploh niso prijavili, čeprav so investicije v sodobno mehanizacijo in tehnologijo nujne za konkurenčno in vzdržno pridelavo. Zdi se nam tudi nekorektno, da se sredstva na razpisih ali v subvencijski kampanji, ki niso bila porabljena, prerazporejajo v druge namene. Zakaj se neporabljen denar ne bi usmeril v ponovljen investicijski razpis za ekološke kmetije, kjer so potrebe jasno izražene?

Z zaskrbljenostjo tudi spremljamo zadnje medijske dogodke v zvezi z razpisi na kmetijskem področju in komentarje, ki omalovažujejo ekološko kmetijstvo, tako s strani osrednje kmetijske strokovne organizacije, političnih strank in samih predstavnikov kmetov. Želimo poudariti, da ekološko kmetijstvo nikakor ne sme postati kolateralna škoda predvolilnih bojev.

Ekološko kmetijstvo ne potrebuje izenačevanja navzdol, temveč ciljno podporo, ki upošteva njegove posebnosti. Če želimo več slovenskih ekoloških živil, poseljeno in obdelano krajino ter dolgoročno varovanje naravnih virov, potem moramo ekološke kmetije ustrezno podpreti.

Tatjana Buzeti

Predsednica ZDEKS